

University of Kelaniya, Sri Lanka
Vol. 5, 2016

*Journal of the Faculty of
Graduate Studies*

අනුරාධපුර යුගය ආරම්භයේ සිට පොළොන්නරු යුගය අවසානය දක්වා
ක්‍රියාත්මක වූ චරපුරුෂ සේවය

යූ. ඩී. පී. ටී. කරුණාරත්න

සමාජීය විද්‍යා පීඨය, කැලණිය විශ්වවිද්‍යාලය

sumuduprarthana92@gmail.com

සංකෂ්පය

අතීතයේ සිට සෑම රාජ්‍යයක් ම රාජ්‍ය පාලනය ස්ථාවරව පවත්වා ගැනීම සඳහා වරපුරුෂ සේවාව යොදාගත් බවට සාධක හමුවේ. මෙම ලක්‍ෂණය ශ්‍රී ලංකාවේ රාජ්‍ය පාලනය ගොඩනැගීම සඳහා පොදු වූවක් නොව සෑම රාජ්‍යකටම විශේෂිත වූ පාලන අංශයක් ලෙස ක්‍රියාත්මක වූ අයුරු දක්නට ලැබේ. රාජ්‍ය නිලධාරීන් හා ඔවුන්ගේ රාජකාරීන් අතර වරපුරුෂයන් හා ඔවුන්ගේ සේවයන් රාජ්‍යතන්ත්‍රයේ ප්‍රවාහක බලවේගය වූ බව ඉතිහාසය පිරික්සීමේ දී පැහැදිලි වේ. මේ අනුව අනුරාධපුර රාජධානියෙන් ඇරඹුණු ලංකාවේ ස්ථාවර දේශපාලන ක්‍රියාවලිය තුළ වරපුරුෂ සේවාව අද දක්වාම ක්‍රියාත්මක වුවා දැයි පරීක්ෂා කිරීම මෙහි අරමුණවේ.

මේ සඳහා ප්‍රස්තුත කාල පරිච්ඡේදය වූ අනුරාධපුර යුගයේ සිට පොළොන්නරු රාජධානිය අවසානය දක්වා ලාංකීය පාලනතන්ත්‍රයේ ක්‍රියාත්මක වූ වරපුරුෂ සේවාව පිළිබඳ පර්යේෂණ සිදු කිරීම සඳහා ප්‍රාථමික හා ද්විතීයික මූලාශ්‍රය භාවිතා කළ අතර මෙරට. වරපුරුෂයන් කෞටිල්‍ය අර්ථශාස්ත්‍රය වැනි මූලාශ්‍රයවල විවිධ නාම භාවිතා කරමින් හඳුන්වා ඇත්තේ, ගුඪ පුරුෂ, සත්ත්‍රිත්, අපසර්ප හා වාර ආදී වශයෙනි. බොහෝ මූලාශ්‍රයවල මෙම රාජකාරියට ප්‍රමුඛතාවක් ලබා දී ඇත. කෞටිල්‍ය අර්ථශාස්ත්‍රයේ වරපුරුෂයාගේ ස්වරූපය, ඔවුන්ගේ ප්‍රභේද ඔවුන්ගෙන් අපේක්ෂිත සේවය හා රාජ්‍යතන්ත්‍ර විෂයෙහි ඔවුන්ගේ ක්‍රියාකාරීත්වය යන කරුණු විමසා බලයි. ලංකාවේ ක්‍රියාත්මක වූ වරපුරුෂ සේවය පිළිබඳ මූලාශ්‍රය අධ්‍යයනයේ දී මෙකී ලක්‍ෂණ සැලකිල්ලට ගන්නට ඇති බව සිතිය හැකිය.

දේශපාලනික ව්‍යාකූලත්වයක් ඇති වූ සෑම අවස්ථාවකදීම සතුරාගේ ඉදිරි කටයුතු පිළිබඳ තොරතුරු සපයා ගැනීම සඳහා බොහෝ අවස්ථාවල වරපුරුෂයන් විවිධ වෙස්ගෙන අවශ්‍ය තොරතුරු සපයා දී ඇත. අනුරාධපුර යුගයේ දී වරපුරුෂ සේවය වඩාත් කැපීපෙනෙන ලෙස යොදා ගත්තේ කාවන්තිස්ස හා දුටුගැමුණු රාජ්‍ය කාලවල දී බව පැහැදිලි වේ. පොළොන්නරු යුගයේ දී බාහිර හා අභ්‍යන්තර වශයෙන් පැවති දේශපාලන ව්‍යාකූලත්වයන් හේතුවෙන් බොහෝ පාලකයන් වරපුරුෂයන් යොදාගත්ත ද මේ අතර කැපී පෙනෙන්නේ, I වන පරාක්‍රමබාහු රජුය. මේ අනුව රාජ්‍ය පාලනය ගෙනයාමේ දී ඇතිවූ දේශපාලන ව්‍යාකූලත්වය හමුවේ වරපුරුෂ සේවය වඩාත් ප්‍රයෝජනවත් වූ බව මින් නිගමනය කළ හැකිය.

ප්‍රමුඛ පද :- අනුරාධපුර, පොළොන්නරු, වරපුරුෂ සේවාව, කෞටිල්‍ය අර්ථශාස්ත්‍රය, ශ්‍රී ලංකාව

හැඳින්වීම

බොහෝ අවස්ථාවල දී වරපුරුෂ සේවාව යොදවනු ලබන්නේ රටේ පවතින දේශපාලන විසඳුම්කාරී තත්ත්වයක දී හෝ යුධමය අවස්ථාවන්වල දීය. මෙකී හේතුව නිසා සෑම රටකම පාලක ප්‍රධානීන් සංවිධානාත්මක වරපුරුෂ සේවාවක් නොවුණත් වරපුරුෂයන් කිහිප දෙනෙකු හෝ තබා ගැනීමට කටයුතු කළ බව පෙන්වා දිය හැකිය. යුධමය තත්ත්වයන්වල දී තමන්ට

ප්‍රතිවිරුද්ධ පිරිසගෙන් එල්ලවිය හැකි තර්ජන ආදී වූ අවිශ්වාස සහගත තත්ත්වයන්ට සාර්ථකව මුහුණදීම සඳහාත් විශේෂයෙන් රටෙහි ජනතාවගේ ජීවන තත්ත්වය පිළිබඳ නිවැරදි තොරතුරු හඳුනාගැනීම සඳහාත් පැරණි රාජ්‍ය පාලකයන් අනුගමනය කළ විශේෂ ප්‍රතිපත්තියක් වශයෙන් වරපුරුෂ සේවය ශ්‍රී ලංකාවේ ද සාර්ථකව ක්‍රියාත්මක වූ බවට සාධක මූලාශ්‍රය අධ්‍යයනයේ දී පැහැදිලි වේ. වරපුරුෂ සේවය පිළිබඳ එහි ඇති අගය පිළිබඳ කෞටිල්‍යගේ අර්ථශාස්ත්‍රය වැනි මූලාශ්‍රය කරුණු ඉදිරිපත් කර තිබේ. ඉන්දීය පාලන සංවිධානයේ දී ඉන්දීය පැරණි මූලාශ්‍රයවල සඳහන් කරුණු අනුව වරපුරුෂයන් හඳුන්වා ඇත්තේ “රජුගේ දෑස්” වශයෙනි. රජු යහපත් වුවහොත්, අනෙක් අධිකාරීන්ද, යහපත් වනු ඇත. ඒ නිසා ප්‍රථමයෙන් රජු යහපත් විය යුතුයි. රජුගේ පරම යුතුකම ජනතාව රැකීමයි. එම නිසා ඔහු විසින් පාලන කටයුතු පවරා දී ඇති සියලු දෙනාගේ කටයුතු පිරික්සා බැලිය යුතුය. ඒ අනුව ඔහුගේ ඇස වන්නේ වරපුරුෂයන් බව කෞටිල්‍යගේ මතයයි.

“ගාවො ගන්ධෙනපඤ්ඤානි වෙදෙ පඤ්ඤානි වෙද්දවිජා:

වාරෙ: පඤ්ඤානි රාජානශ්වක්ෂු භ්‍යං ඉතරෙ ජනා:”

(කෞ.අ.ශා.I අධිකාරිය, 19/21)

මේ අනුව දෙන ගන්ධයෙන්, එනම් ඉවකර බලයි. බමුණා ශාස්ත්‍රවලින් දකියි. රජු වරපුරුෂයන් මගින් දකියි. සාමාන්‍ය ජනයා ඇස්වලින් දකියි. ලංකාවේ පාලකයන් ද බොහෝ අවස්ථාවල මේ අනුව යමින් දැනුමෙන් සෙමෙන් පාලනය ගෙනගිය අතර තම දෑස් ලෙස පාලනය සාර්ථකව පවත්වා ගැනීමට වරපුරුෂයන් යොදාගෙන ඇත.

වරපුරුෂ සේවය පිළිබඳ බුද්ධකාලීන තොරතුරු

මූලාශ්‍රයවල සඳහන් ඇතැම් කරුණු අනුව පැහැදිලි වන්නේ, වරපුරුෂ කාර්යය දූත කාර්යය හා බැඳී පැවති බවයි. රාවණා විසින් ඉන්දියාවෙන් පැහැරගෙන එන ලද සීතාවත් සඟවා සිටි ස්ථානය සොයා දූත ගැනීමටත් රාමගේ පණිවිඩයක් සිතාට දීමටත් රහසිගතව ලංකාවට පැමිණියේ හනුමත්තය. රාම රාවණා යුද්ධය ආරම්භ වූයේ එම කාර්යයෙන් පසුවය. වරපුරුෂ කාර්යයෙහි ඉතිහාසය බුද්ධ කාලීන තොරතුරුවලින්ද ඇතැම් තැනක හඳුනාගැනීමට හැකි වේ. සංයුක්ත නිකායේ කෝසල සංයුක්තයෙන් හමුවන සප්ත ජටිල සූත්‍රය ඉතා වැදගත් විස්තරයක් සපයයි. දිනක් බුදුන් කරා ගිය කොසොල් රජු තම ස්ථුල සිරුර නමා බුදුන්වහන්සේට ආචාර කොට පසෙකින් හිඳගන්නා විට ආසන්න මාර්ගයෙහි හිසෙහි ජටා බැඳී ජටිලයන් ද, නිගන්ඨ පූජකයන් ද වරින්වර ගමන් ගත් අවස්ථාවේ රජු ද ඔවුන්ට වරින්වර නැගිට ආචාර කරනු ලැබේ. ඉන් පසුව රජු විසින් ඔවුන් රහත්වහන්සේලා ද යනුවෙන් ප්‍රශ්නයක් බුදුරජාණන් වහන්සේගෙන් අසනු ලැබූ අතර බුදුරජාණන් වහන්සේ ප්‍රතිඋත්තර වශයෙන් දැක්වූයේ කාමභෝගී අයෙකුට මේ මහරහත්වරයෙකු යැයි කෙනෙක් ගැන එකවර නිගමනය කළ නොහැකි බවයි. රජු බුදුන්වහන්සේ ගේ නුවණ පිළිබඳ ප්‍රශංසා කර ඒ පිරිස මාගේ රාජ්‍යයෙහි ප්‍රචන් විමසන වරපුරුෂයෝ බව කියූහ. “එතෙ භනෙක මම පුරිසා චාර ඔවරකා ජනපදං ඔවරිත්වා ආගජන්ති” යනුවෙන් මෙම වෙස්ගන් පිරිස වරපුරුෂයන් බව හෙළිකර ඇත (සංයුක්ත නිකාය, පි.147). පැරණි දඹදිව රජවරුද වරපුරුෂ සේවාව යොදාගත් බව තවදුරටත් දීර්ඝව උම්මග්ග ජාතකයේ විස්තර

වේ. උත්තර පඤ්චාල නුවර බ්‍රහ්මදත්ත රජුගේ කේවට්ට නම් උගත් පුරෝහිත කෙනෙක් රාජ්‍ය පුළුල් කරගැනීමෙන් තමන්ටත් යස ඉසුරු ලබාගත හැකි බව කල්පනා කර අනෙක් රාජ්‍ය ආක්‍රමණය කිරීම පිළිබඳ එම රහස කථා කිරීමට බ්‍රහ්මදත්ත රජු උද්‍යානයට කැඳවාගෙන ගොස් රහසිගතව විස්තර කථා කරද්දී වරපුරුෂ සේවය පුහුණු කර සිටි මහෝෂධ පඬිතුමන්ගේ ගිරාපෝතකයා ඒ ආසන්නයේ ගසක කොළ අතර සැඟවී සිට සියල්ල අසාගත් බව දක්වයි (පන්සිය පනස් ජාතක පොත් වහන්සේ, 1979:1762-69). මියුළු නම් නුවර වේදේහ රජුට තම රාජ්‍ය පවත්වාගෙනයාමට උපදෙස් ලබා දුන්නේ බෝසත් මහෝෂධ පඬිතුමා විසිනි. තමන්ගේ අසල්වැසි රාජ්‍යයන්ගෙන් ආක්‍රමණ එල්ලවන්නේ දැයි නිරන්තර අවධානයෙන් සිටි මහෝෂධ පඬිතෙමේ තමන් උපන් දිනම උපත ලැබූ දහසක් දෙනාට යුද පුහුණු කර වරපුරුෂයන් ලෙස ඒ ඒ රාජ්‍යවල රජවරුන්ගේ මාලිගාවලට සේවය සඳහා යැවූ බව උම්මග්ග ජාතකය මෙසේ විස්තර කරයි.

“බෝසතානන් වහන්සේ විසින් ඒ ඒ රජපුරුවන් සම්පයෙහි සිටුවන ලද පුරුෂයෝද බ්‍රහ්මදත්ත රජපුරුවන්ට අදවකට මෙතෙක් නුවර ගන්නා ලද, පණ්ඩිතයන් වහන්ස නොපමාවන සේක්වයි කියා නිරන්තරයෙන් හසුන් එවන්නාහ. උන්වහන්සේ ද ඒ යෝධයනට, ‘මම මෙහි පමාවක් නැත්තෙමි’ උකටලී නොවැ නොපමාව වසව් යයි කියා යවන සේක.....”

(පන්සිය පනස් ජාතක පොත් වහන්සේ, 1979:1763-64)

මේ අයුරින් උම්මග්ග ජාතකයේ දීර්ඝව වරපුරුෂ සේවාව ක්‍රියාත්මක වූ ආකාරය විස්තර කර දක්වා ඇත. අවසානයේ මෙම වරපුරුෂ සේවාව මගින් වේදේහ රජුට ජයග්‍රහණය අත්කරදීමට මහෝෂධ පඬිතුමාට හැකියාව ලැබී ඇත. බෞද්ධ සාහිත්‍යයේ සඳහන් ආකාරයට වරපුරුෂ සේවය සඳහා පුහුණු කරන ලද අය රජමාලිගයෙහි බිසෝවරු අතර ද සිටි බව ධම්මපදවිඨකථාවේ එන කුම්භසෝෂක වස්තුවෙන් පැහැදිලි වේ. කුම්භසෝෂකයන් මියගිය රජගහනුවර සිටුවරයාගේ පුතා බව හඳුනාගන්නේ මෙවැනි මාලිගාවේ සිටි බිසවක විසිනි (ධම්මපදවිඨකථාව, 1956, පි.144).

අනුරාධපුර යුගයේ දී ක්‍රියාත්මක වූ වරපුරුෂ සේවාව

මේ ආකාරයෙන් ක්‍රියාත්මක වූ වරපුරුෂ සේවය ලංකා ඉතිහාසයේ යොදාගත් අවස්ථා රැසක් මූලාශ්‍රය අධ්‍යනයේ දී දක්නට ලැබේ. රාජ්‍ය පාලන කටයුතුවලට සම්බන්ධ නොවූව ද එබඳු කටයුතු සඳහා වරපුරුෂයන් යෙදූ බවට සාධක හමුවේ. එනම්, කැලණිතිස්ස රජුගේ මළනුවන් රජුගේ අග බිසව සමඟ පෙම් සම්බන්ධතාවක් පවත්වනු ලැබිණි. රජුට බියෙන් දුර පළාතක සිටි කුමරා බිසවට රහස් පතක් එවීමට තීරණය කළේය. මේ සඳහා ඔහු වරපුරුෂයෙකු සිවුර පෙරවා මාලිගයට එවූ බව මූලාශ්‍රයවල දක්වයි. මේ වෙස්ගත් වරපුරුෂ හිඤ්ච වෙනුවට මහතෙරුන් තෙල් කටාරමක දමා ජීවිතය හානි කිරීමට කටයුතු කළ බව දක්වා ඇත. රාජ්‍ය පාලනයට සම්බන්ධ නොවූව ද හිඤ්ච වෙස්ගෙන වරපුරුෂ සේවාව කළ බව මින් පැහැදිලි වේ.

“ශ්‍රද්ධා ඇති ඒ රජහට කැලණි රජහුගේ විහාර දේව් නම් වූ ශ්‍රද්ධා සම්පන්න කුමරියක් මෙහෙසිකා විය. කලාණි නගරයෙහි රජ වූ තිස්ස

නම් ක්ෂත්‍රියයෙක් වී. ආයාඨ උත්තිය නම් ඇති ඒ කුමර දේවිය හා සංයෝගයෙන් හටගන්නා ලද කෝප ඇත්තේ හයින් එතැනින් පලා ගොස් අන් තැනෙක විසීය. එයින් ඒ පෙදෙස ඒ නම් විය. ඒ ආයාඨ උත්තිය තෙමේ දේවියට රජ ලියමන්හි දී මහණ වෙස් ගත් මිනිසෙක් යැවීය. ඒ තෙමේ රජ ගෙදොර සිටියේය. රජ ගෙහි සැමදා වළඳන රහත් තෙරණුවන් හා අප්‍රසිද්ධයේ රජ ගෙට වන්නේය, තෙරුන් හා ආහාර ගෙණ රජු හා පිටත්වන කල දේවිය බලාහින් ද දී ලියුම් පත බිම හෙළීය. ඒ ශබ්දයෙන් රජ තෙමේ පෙරලා බලමින් ඒ ලියුම් හස්ත දැන තෙරුන්ටකිපියා මුග්ධ මනස් ඇත්තේ ඒ තෙරුන් හා ඒ මිනිසා ක්‍රෝධයෙන් මරවා මුහුද දැමීම විය. ”

(ම.ව.,22:12-18)

කාවන්තිස්ස රජු මාගම රාජධානිය ස්ථාවර පාලන ඒකකයක් ලෙස ගොඩනගා ගැනීමේදී වරපුරුෂ සේවයක් ද දියත්කර තිබුණි. ඒ තුළින් ඔහු බලාපොරොත්තු වූයේ එළාර යටතේ පැවති අනුරාධපුර රාජධානිය පිළිබඳව තොරතුරු ඒකරාශී කිරීමයි. තම සතුරා පිළිබඳවත් ඔහුගේ බලය පිළිබඳවත් නිරන්තර අවධානයෙන් පසුවීම අතිශය වැදගත් කරුණකි. නූතන දේශපාලනික පසුබිම තුළ වුවද ප්‍රබල රාජ්‍යයන් තම සතුරු රාජ්‍යයන් පිළිබඳ තොරතුරු ඒකරාශී කිරීමට කටයුතු කරයි. මූලාශ්‍රයවල දැක්වෙන තොරතුරුවලට අනුව කාවන්තිස්ස රජු එළාර රජු පිළිබඳවත් ඔහුගේ හමුදාවේ ශක්තිය පිළිබඳවත් හමුදා කඳවුරු පිහිටි ස්ථාන පිළිබඳවත් තොරතුරු ඒකරාශී කරන්නට ඇතැයි විශ්වාස කළ හැකිය. විහාරමහා දේවියට ඇති වූ දොළ සංසිඳවීම පිණිස වේළුසුමන යෝධයා අනුරාධපුරයට ගිය බව මහාවංසය දක්වයි.

“දොළොස් දහසක් හික්කුන්ට දන් දී ශේෂ වූ මී වළඳනු කැමතියහ. වැලි එළාර රජුගේ යෝධයන් අතුරෙන් ශ්‍රේෂ්ඨයාගේ හිස් සුන් කඩුව දෙව් පැන් එම සුන් හිසෙහි හිඳගෙන බීපියන්ටත් අනුරාධපුරයෙහිම උපුල් කෙතකින් ගෙණෙන ලද්දා වූ නොමැලවුණ මල් වඩමක් පළඳින්නටත් කැමති වී.....”

(ම.ව.,22:43-45)

මේ සඳහා කාවන්තිස්ස රජු වේළුසුමන යෝධයා මෙහෙයවනු ලැබුවේය. වේළුසුමන නම් යෝධයා කාවන්තිස්ස රජු විසින් පිටුවහල් කරනලද අයෙකු ලෙස පිටෙහි කස පහර ලැබ සලකුණුද ඇතිව එළාර රජු වෙත ගියේය. ඉන් පසු කාවන්තිස්ස රජු පිළිබඳ ඔහු ඉදිරියේ ගතු කියන්නට විය. වේළුසුමන වැනි මහා යෝධයෙක් තමන්ට ලැබීම පිළිබඳ දොම්නසට පත් එළාර රජු ඔහු තම සේනාවටද බඳවා ගත්තේය ඉන්පසු වේළුසුමන යෝධයා තම වරපුරුෂ සේවය ඉටු කිරීමට අස්ගොව්වා සමඟ මිත්‍ර වූයේය. ඔහු තම වරපුරුෂ සේවාව ඉතා සාර්ථකව ඉටු කිරීමට සමත් වූ බව මහාවංසය මෙසේ දක්වයි.

“...අනුරපුර ගොස් එහි රජු මඟුලසුනේ අස් ගොව්වා සමඟ මිතුරුව හැම කල ඔහුගේ කෘත්‍යයද කළේය. ඒ අස්ගොව් යහළු බැව් දැන පෙරවරුම උපුල්මල් හා කඩුව කොළොම් හෝ තෙර තබා සැක නැත්තේ අසුගෙන ගොස් උහු(පිට)

නැගී උපුල්මල් හා කඩුව ගෙන (මම කාවන්තිස්ස රජු වේළසුමන යෙමි, සමර්ථ වූයේ මා අල්වා ගැනීමයි.) තමා දන්වා අශ්ව වේගයෙන් පලා ගියේය. එළාර රජ ඒ අසා උහු ගන්ට මහා යෝධයා මෙහෙයි. ඒ තෙමේ දෙවෙනි අශ්වයායි සම්මත අසු නැගී ඔහු ලුහුබැන්දේය. ඒ වේළසුමන තෙමේ ළැහැබක් ඇසුරු කෙළේ අසු පිටම හිඳගෙන පිටුපසින් එන්නා වූ උහුම කඩුව හැඳ දික් කළේය. අශ්ව වේගයෙන් යන්නනුගේ හිස සිඳිණ. අසුන් දෙන්නාද ඉසඳ ගෙන ඒ තෙමේ සවස් වේලෙහි මාගමට එළඹියේය....”

(ම.ව.,22:52-58)

දසමහා යෝධයන් අතර නන්දිමිත්‍ර යෝධයා හොර රහසේ අනුරාධපුරයේ රැඳී සිටිමින් එළාරගේ හමුදා මරා දැමූ බව මහාවංසය දක්වයි.

“..ඒ තෙමේ වැඩුණේ නුවරට අවුත් මයිල්හු උපස්ථාන කළේය. එකල සැ ආදියෙහි අසත්කාර කරන දෙමළන්(දෑක) ශක්ති සම්පන්න ඒ තෙමේ එක් පයකින් කලවය පාගා හස්තයෙන් ඉදිරි කලවය ගෙන දෙපළ කොට බැහැරලයි...”

(ම.ව.,23:9-10)

මෙම මූලාශ්‍රයමය කරුණු අනුව පැහැදිලි වන්නේ තම ප්‍රධාන අභියෝගය වූ එළාර පිළිබඳව තොරතුරු ඒකරාශී කිරීමට කාවන්තිස්ස රජු බුද්ධිමත් වූ බවයි.

ඇත අතීතයේ සිටම ලාංකික දේශපාලනය සම්බන්ධයෙන් ඉන්දියානු බලපෑම තීරණාත්මක සාධකයක් විය. ඒ අනුව ඉන්දියාවේ දේශපාලනික කරුණු සම්බන්ධයෙන් ද අවධානය යොමු කිරීම අතිශය වැදගත් කරුණකි. කාවන්තිස්ස රජු තමාට සමකාලීනව ඉන්දියානු දේශපාලන පසුබිම පිළිබඳව අවධානය යොමු කරන්නට ඇතැයි අනුමාන කළ හැකි තොරතුරු දක්නට ලැබේ. ඇතැම් අවස්ථාවල කාවන්තිස්ස රජුගේ වරපුරුෂ සේවය විදේශයේ ද ක්‍රියාත්මක වූ බවටද ඇතමුත් අදහස් දක්වා ඇත. දුටුගැමුණු කුමරුට අවශ්‍ය සුවඳ ද්‍රව්‍ය ගෙන්වා ගත් ස්ථානය පිළිබඳ මෙසේ යම් යම් අදහස් මතු වී තිබේ. කාවන්තිස්ස රජු මෙලෙස තොරතුරු ඒකරාශී කිරීම, දුටුගැමුණු කුමරුට එළාර සමඟ සටනේ දී පහසුවක් වූ බව අවිවාදයෙන් පිළිගත යුතුය. දුටුගැමුණු

රජු ද එළාර විරෝධී සංග්‍රාමයේ දී වරපුරුෂ සේවාවක් යොදාගත් බව විද්වතුන් පෙන්වා දෙයි. මහේළ නුවර බිඳහෙළීමේ අපේක්ෂාවෙන් සිටිය දී වෝල ආධාරක සේනා ජම්බුකෝළ පට්ටනයට සහ දකුණේ සෝට පබ්බත නාවුක තොටුපළට ළඟා වන බව දැනගැනීමට හැකි වූයේ වරපුරුෂ සේවාවේ ආධාරයෙනි (ststudio.st.blogspot.com).

වළගම්බා රජු දවස අනුරාධපුරයේ විසූ ගිරි නම් නිගන්ඨ තෙමේ ද්‍රවිඩ ආක්‍රමණිකයන්ට ඔත්තු සැපයූ බව මහාවංසය දක්වයි (ම.ව.,33:33-44). එමෙන්ම වෝහාරිකතිස්ස රජුට බියෙන් ඉන්දියාවට පලාගිය ඔහුගේ සොහොයුරු අභයනාග විසින් සුභදේව නැමැත්තා වෝහාරිකතිස්ස ළඟ වරපුරුෂ සේවාව සඳහා යොදවා ඇත.

“මයිල් සුභදේව තෙමේ මිහිපල් වෙත එළඹ, සහෘදයෙකු සේ වෙසෙමින්
රජු කෙරෙහි රටවැසි ජනයාද හේද කළේය. අභය කුමර එය දන්නා
පිණිස මෙහි දූතයෙක් එවීය. දූතයා දැක ඒ තෙමේ පුවක් ගසෙක වට
කරකැවෙමින් කුන්ත මිටුයෙන් පෙළා මුල් දුර්වල කොට
බාහුයෙන්ම(ගස) හෙලා ඔහු තර්ජනය කොට පැලවීය”

(ම.ව.,36:46-49)

මේ අතරින් රාජ පාක්ෂිකයන් දූෂිත ක්‍රමවලින් බේදගින්න කළ ඔහු ඉන්දියාවේ සිටි අභයනාග
විසින් එවනලද තවත් වරපුරුෂයෙකුට රටේ තත්ත්වය රහසිගතව පවසන්නේ පුවක් ගසක මුල්
යකඩ උලකින් බුරුල්කොට තර්ජනය කරන ආකාරයෙන් ඉන් ඔහුට දමා ගැසීමෙන් බව පැහැදිලි
වේ.

එමෙන්ම සිරිසගබෝ රජු වනගත වූ පසු රාජ්‍ය ලද ගෝධාභය සිරිසග බෝ රජු තමන්ට
එරෙහිව කටයුතු කරා වි යන බියෙන් විසුවේය. ඒ අනුව ඔහු මරා දැමීමට තීරණය කොට හිස
ගෙනවිත් දුන් අයෙකුට ත්‍යාග පිරිනමන බව ප්‍රචාරය කළ අතර රජු සෙවීමට ද වරපුරුෂයන්
යෙදූහ. පසුව සිරිසගබෝ රජුගේ හිස රැගෙනවිත් දුන් අයෙකුට ත්‍යාග පිරිනමන බව ගෝධාභය
රජු ප්‍රචාරය කළ අතර සිරිසගබෝ රජු සෙවීමට ද වරපුරුෂයන් යෙදූහ. පසුව සිරිසගබෝ රජුගේ
හිස මගියෙකු විසින් රැගෙනවිත් දෙන ලදී. ඇතමුන් සිරිසගබෝ රජුගේ යැයි පවසා හිස්
කපාගෙන ආ අතර මහාවංසය (ම.ව,36:96-96) හා එළු අත්තනගලු වංසය (එළු අත්තනගලු වංසය,
2008:57) එක්තරා මගියෙකු රජු හැඳිනගෙන හිසද රැගෙන ගෝධාභය රජුට දක්වා තිබේ. ඔහු
මගියෙකු බව මහාවංසය වැනි මූලාශ්‍රය දක්වුව ද ඇතැම්විට ඔහු රජු සොයාගිය ගෝධාභයගේ
වරපුරුෂයෙකු වියහැකිය. සීගිරිය මධ්‍යස්ථානය කරගත් කාශ්‍යප රජු ඉන්දියාවේ සිටි
මොග්ගල්ලාන මරාදැමීම පිණිස තම අරක්කැමියා හා අස්ගොව්වා ඉන්දියාවේ වරපුරුෂ සේවාවක
යෙදූබව මහාවංසයේ දක්වයි.

“...පව්වු වූ කුසුබ නම් ඒ රජතෙමේ අස්ගොව්වාද අරක්කැමියාද යවා
මල්(මුගලන් කුමරහු) මරවනු නොහැකිවමින් බියව සිහිරට ගියේය..”

(ම.ව.,39:1-2)

මේ අයුරින් අනුරාධපුර රාජධානියේ පැවති වරපුරුෂ සේවා ශක්තිය විදේශය දක්වා විහිදී ගිය
අවස්ථාද දැකිය හැකිය .අග්බෝ රජුගේ ඇවෑමෙන් රාජ්‍යත්වයට පත් මහින්ද රජු පරතෙරට
පළාගොස් සිටි මිහිඳු කුමරු මරා දැමූ බව මහාවංසය සඳහන් කරයි.

“හෙතෙම පරතෙර ගියාවූ මිහිඳු කුමර(වරපුරුෂයන්) යොදා මැරවීය”

(ම.ව.,50:4)

අනුරාධපුර අවසන් කාලයේ දී වරපුරුෂ සේවය විදේශය දක්වා ව්‍යාප්තව පැවති බව මින්
පැහැදිලි වේ. අනුරාධපුර යුගයේ අවසන් පාලකයා වූ vවන මිහිඳු රුහුණට පළාගොස් සිටින
අතර අනුරාධපුර රාජධානිය ඉන් අරාජිකත්වයට පත් විය. මේ අවස්ථාවේ ලංකාවට පැමිණි
වෙළෙන්දෙක් වෝල රජුට ලංකාවේ විස්තරය පැවසූ බව මහාවංසය දක්වයි.

“..අසු වෙළෙඳෙක් පරතෙරින් මෙහි ආයේ ලක්දිව පවත්(දන) ගොස්
සොළී රජහට දන්විය..”

(ම.ව.,54:13)

මොහු අස් වෙළෙඳෙක් බව මහාවංසය දැක්වුවද ඇතැම්විට වෝල රජුගේ වරපුරුෂ සේවයේ
නියුතු වූ පුද්ගලයෙක් වන්නට ඇතැයි සිතිය හැකිය.

පොළොන්නරු යුගයේ දී ක්‍රියාත්මක වූ වරපුරුෂ සේවය

පොළොන්නරු යුගයවන විටත් මෙම වරපුරුෂ සේවාව දිගින් දිගටම පාලකයන්
යොදාගත් බව මූලාශ්‍රය මගින් පැහැදිලි වේ. මහාවංසයේ සංග්‍රාම කටයුතු පිළිබඳ නියමයන් එක
එල්ලේ ම පවසා නැතත් මහාභාරතය, රාමායනය, හගවත්ගීතාව, කොට්ඨාස අර්ථශාස්ත්‍රය හා
මනුධර්ම ශාස්ත්‍රය ආදී ග්‍රන්ථයන්හි එන කරුණු පිළිබඳ පාරප්‍රාප්ත වූ දැනුමක් ලබා සිටි මහාවංස
කතුවරයා භාරතයේ සම්භාවිත සංග්‍රාම උපක්‍රම සංග්‍රාමෝපකරණ හා සංග්‍රාම න්‍යායන් අනියම්
ලෙස ඉදිරිපත් කරමින් එබඳු කරුණු යුද අභ්‍යාස පාඨමාලා ලෙස ලේඛන වශයෙන් පිළියෙල
කොට මහාපැරකුම්බා විසින් සිය හමුදා නිලධාරීන් අතර බෙදා දුන් බව සඳහන් කරයි (විජේතුංග,
2014, පි. 361). මේ අනුව නිතර සටන් පැවති මෙම යුගයේ දී වරපුරුෂ සේවය ක්‍රියාත්මක වූවාට
සැක නැත. පොළොන්නරු යුගයේ පළමුවන විජයබාහු රාජ්‍ය කාලයේ දී සිදු කළ සටන්වල දී
රජු හමුදා මෙහෙයවමින් යුද පෙරමුණේ සටන් කළ බව මූලාශ්‍රය අනුව පැහැදිලි වේ. නමුත්
පළමුවන පැරකුම්බා රජු තම සටන් මෙහෙයවීමේ දී යුද පෙරමුණේ සිට සටන් මෙහෙය වීම සිදු
නොකළේය. ඔහු මාලිගයේ රැඳී සිටිමින් පාලන කටයුතු සංවිධානය කළ බව මහාවංසය දක්වයි.

“ඉදින් පියා අයත් මේ රජය මා අත්පත්වී නම් රාජ්‍යශ්‍රීවසඟයෙන් යුක්ත සිත් ඇති
මාගේ ප්‍රමාදයෙන් යථාහිප්‍රේතය ඉදින් නොවිනම් අත්‍යඤ්ඤයෙන් ම ටමහත්
හානියෙක. ඉදින් මම මෙහිම වෙසෙමින් සිය වරයන් ඇවිදුවා තත්වු පරිද්දෙන්
පරමඤ්ඤ ප්‍රවෘත්තිය දනිමි නම් පසම්තුරන්ගේ සිදුරු වූ පරිද්දෙන් මාගේ
අභිප්‍රායානුරූප කොට ප්‍රකාශකරණයෙහි වරයෝ සමර්ථයෝ හෝ නොවෙද්ද
මෙහි යම් පමණ ජනකෙනෙක් වෙත් නම් ඔහු සියල්ලෝ මා හමුයෙහි සතුරනගේ
බලාධිකාරය නොයෙක් පරිද්දෙන් කියත්මැයි. ”

(ම.ව.,64:51-56)

පොළොන්නරු යුගය වන විට වරපුරුෂ සේවාව පිළිබඳ තොරතුරු වඩා විස්තර සහිතව
මහාවංසයේ දක්නට ලැබෙන්නේ පළමු වන පරාක්‍රමබාහු රජ දවස පිළිබඳව එන විස්තරයේ ය.
දක්ෂිණ දේශයේ තම සුළු පියා ළඟ සිටි පරාක්‍රමබාහු කුමරු රජරට ගජබාහුගේ ප්‍රදේශයට ගිය
අවස්ථාවේ රටේ තත්ත්වය අධ්‍යයනය කිරීම සඳහා නුවර පුරා වරපුරුෂයන් සේවයේ යෙදුබව
මහාවංසය දක්වයි.

“...ගජබා රජහු දැකීමෙන් හටගත් සන්තෝෂය ප්‍රකාශ කෙරෙමින් කිහිපදිනක්
ගෙවා ඒ රජුගේ බැහැර මඩුලු වැසි ජනයන් කෙරෙන් ආදර ඇත්තවුන් හා
එසේම කලකිරුණත් මොනවටදන්නා පිණිස..”

(ම.ව.,66:127-29)

පරමණ්ඩලයෙහි තත්ත්වය විමසා බැලීම සඳහා ද වරපුරුෂයන් සේවයේ යෙදවූ බවට සාධක හමුවේ.

“එක් උපායකින් පරමසලයට වහා ගොස්ම මම එහි තත්ත්වය දැනපිම් නම් යෙහෙකැ’යි සිතුවෙය. “ඉදින් මපිය මිහිපල්තෙමෙ මේ සිතිවිල්ල දැන ‘අභිජාත වූ වංශය බබුලුවන්නාවූ ඡතුරන් රටට ගිය මපුතුහට අන්තරායකුදු වියහැක්කේයයි’ අනුකම්පාවූකින් මා ගමන් වලකන්නේය, එහෙයින් වෙස්වලා යාම යෙහෙකැයි” සිතා එක් දිනෙක රාත්‍රිකාලයෙහි එබඳු අවකාශයකුදු ලැබ අක්ෂිණතර මහා උපා ඇත්තේ.....”

(ම.ව.,64:62-66)

මෙහිදී ඔහුගේ අරමුණ වූයේ රජුට ප්‍රසාද සිත් ඇති පිරිස් හා අප්‍රසාද සිත් ඇති පිරිස හඳුනාගැනීමයි. මෙම නිසා විවිධ උපාය මාර්ග දන්නා එක් එක් අංශවලට ප්‍රවීණ වූ ඉතා විශ්වාසවන්ත තමන්ට පක්ෂපාතී පුද්ගලයන් වරපුරුෂ සේවයේ යොදවා ඇත.

“විෂ වෙදකම්හි නිපුණ කිසි ජන කෙනෙක් නයි කෙළවන්නවුන් සෙයින් හැසිරවී, සාමුද්‍රිකාදී නොයෙක් ලක්ෂණ දන්නා ජනයන්ද වෙණවයන සැබොල් බමුණු ආකාර දන්නවුන් ලෙස හැසිරවී, දෙමළ ආදී නොයෙක් දෙනා අතුරෙන් නෘත්‍ය ගීතයන්හි දක්ෂවූන් සම් රූ ආදී කෙළි දක්වන්නවුන් බඳුකොට හැසිරවී, කදාමුදු වළලු ආදී බඩු ඇරගෙන හැසිරෙන වෙළඳුන් ලෙස හැසිරවී, කුඩා සැරයටි ආදී පිරිකර ගෙන ගන්නාලද තාපසලීලා ඇති සැදහැ ඇත්තවුන් සෙයින්ව ගමක් ගමක් පාසා වෛත්‍යවන්දනා කරන්නවුන් සෙයින්ද, ගම් නියම්ගම් වෙදකම් කරමින් හැසිරෙන්නට පිළියම්හි දක්ෂකිසිවෙක් යෙදීය, රසක්‍රියා දන්නවුන් ද එසේම භූත විද්‍යා දන්නවුන්ද රන්කම් ආදියෙහි නිපුණ නොයෙක් ශිල්පීන්ද ඒ ඒ කර්මාන්ත කරමින් හැසිරෙන්නටත්,”

(ම.ව.,66:129-139)

රජුගේ අණ පරිදි විවිධ වෙස්ගත් වරපුරුෂයන් නුවර පුරා සැරිසරන්නට ඇති බව පැහැදිලිවේ. මහාභාරතයද රජු සියලු මන්ත්‍රීවරුන් නොයෙක් මිත්‍රයන් සහ පුත්‍රයන් අතරත් වරපුරුෂයන් යෙදිය යුතු බව දක්වයි (මහාභාරතය,2006:426). පරාක්‍රමබාහු රජු මෙම ග්‍රන්ථවල ආභාසය ලැබූ බව සිතිය හැකිය. ඒ මගින් ප්‍රධාන මහාමාත්‍ය හා සාමාන්‍ය බටයන් අතුරින් රජුට පක්ෂපාතී වූවන්ද දැඩිසේ කිපීයන්ද එසේම හයවූවන්ද ලොහ ඇත්තවූවන්ද වෙන්කර හඳුනාගැනීමට හැකිවී ඇත (ම.ව.,66:141-42). ඒ පමණක් නොව තම නැගණිය වූ හදවතී කුමරියද ඔහුට විවාහ කරදුන් පරාක්‍රමබාහු වැද්දන්ගේ සහයද ඇතිව තම පියාගේ රාජ්‍ය වෙත ගිය බව මහාවංසය තවදුරටත් සඳහන් කරයි. මෙම කුමරුගේ වරපුරුෂ සේවය ඇතැම් අවස්ථාවල, බෞද්ධ සාහිත්‍යයේ එන උම්මග්ග ජාතකයේ මහොෂධ පඬිතුමාගේ වරපුරුෂ සේවාව තරම් සාර්ථක වූ බව පැහැදිලි වේ.

මෙම වරපුරුෂ සේවාව වංසකතාකරුවන්ට ආශ්‍රය කරන්නට ලැබුණ නීති ග්‍රන්ථවල ආභාසයෙන් රචනා කරන්නට ඇති බවද සිතිය හැකිය. නමුත් යුද බහුල මෙම කාලපරිච්ඡේද තුළ පරාක්‍රමබාහු වරපුරුෂ සේවාව ප්‍රායෝගිකව යොදාගත් බව මූලාශ්‍රය අනුව පැහැදිලි වේ. හින්දු ආගමද මේ යුගය වන විට ව්‍යාප්ත වූ බවට සාධක ද හමුවේ. මෙම හින්දු සමය ව්‍යාප්තිය සමග එහි ආභාසය පළමු පරාක්‍රමබාහු කුමරුට ද ලැබුණු බව මහාවංසයට අනුව පැහැදිලි වේ. ඒ අනුව මහාවංසයේම උම්මග්ගජාතකය, රාමායණය, අර්ථශාස්ත්‍රය, මහාභාරතය හා යුද්ධාර්ණවය ඇතුළු නීති ග්‍රන්ථ පරිශීලනය කළ බව දක්වා ඇත .

“උම්මග්ගජාතකාදී වූ බොහෝ තැන බෝසත්හු විසින් කරණලද වීරභාවාදි නිශ්‍රිත වර්තයද රාමායණ භාරතාදී ලෝකික කථාහින් රාවණ මැරූ ඒ රාම කුමරහු වික්‍රමයද, දුයෙඨ්ඨනාදී රජුන් මරා පළපාඬුපුත්‍රයන් විසින් යුඬයෙහි පවතවන ලද වික්‍රමාතිශයද, ඉතිහාස කථායෙහි පෙර දෙවාසුර යුඬයෙහි දූෂ්‍යන්තාදී රජුන් විසින් කළ අද්භූත වර්තයද, නඤ්චංශයෙහි නරෙශ්වරයන් උන්මූලනය කළ ප්‍රසිඬ වානකානම් බ්‍රාහ්මණයාගේ නුවනශක්තියද අසා ලෝකයෙහි ලෝකයෙහි සියලු මේ වර්තයෝ අද දවස දක්වා උන්ගේ සාම්ප්‍රදාය නැතිවත් ලෝකයෙහි සුප්‍රසිද්ධියට ගියාහු මැයි.”

(ම.ව.,64:42-48)

මේ අතරින් අර්ථශාස්ත්‍රයේ සඳහන් වරපුරුෂ සේවාව පිළිබඳ විස්තරය ඇතැම් තැනක මහාවංසයේ සඳහන් වරපුරුෂ විස්තරය හා සමාන බවක් දක්නට ලැබේ. කෞටිල්‍ය, “සංස්ථා” හෙවත් එකම තැනක ටික දෙනෙකු සමග සංස්ථාවක් ආකාරයෙන් කටයුතු කරන වරපුරුෂයන් හා සැමතැනම සංචාරය කරමින් කටයුතු කරන හෙවත් “ස්ත්‍රී” නමින් හඳුන්වන වරපුරුෂයන් යනුවෙන් කොටස් දෙකක් පිළිබඳ සඳහන් කරයි. ලංකාවේද පාලනය විධිමත්ව පවත්වා ගැනීම සඳහා වරපුරුෂයන් මේ ආකාරයට ක්‍රියාවේ යොදවන්නට ඇති බව සිතිය හැකිය. මහාවංසය හා කෞටිල්‍ය සඳහන් කරන වරපුරුෂ සේවාව එක සමාන බවක් දක්නට ලැබේ.

මහාවංසය

අර්ථශාස්ත්‍රය

01.සානුරාග (මණ්ඩල වැසි ජනයා

අකෘත්‍යා(ආදර ඇත්තවුන්)

කෙරෙන් රජුට ආදර ඇත්තවුන්)

02.සාපරාග (ආදර ඇත්තවුන්)

කෘත්‍යා (ආදර ඇත්තවුන්)

03.විසජ්ජාසු කොව්දෙ (විෂ විද්‍යාව දක්තවුන්)

රසදාහ් (විෂ විද්‍යාව දත් අය)

04.රසක්‍රියාහිඤ්ඤා (රස ක්‍රියා දත් අය)

05.සාමුද්දිකාදිකානෙකලක්- බණ්ඤ්ඤා

ලක්‍ෂණ අංග විද්‍යා(අංග ලක්‍ෂණ දත් අය)

(සාමුද්දික හා අංග ලක්‍ෂණ දත් අය)

06.නච්චිකෙසු කොව්දෙ (නැටුම් ගැයුම් දත් අය) නට නර්තක (ගායන වාදකයන්, නැට්ටුවන්)

07. කාවඬගුලිලියවලයජප-භූතීං

වෛදෙහක ව්‍යාංජනාහ් (තාපස වේශ ගත්)

(කදා මුද්‍රා වළලු විකුණන)

08.තාපසාකාර(තාපස වෙස් ගත්)

මුණ්ඩොවා ජට්ලෙ-වා ප්‍රතිකාමස් තාපස

ව්‍යාංජනාන් (තාපස වෙස් ගත්)

09.භූත විජ්ජා (භූත විද්‍යා දත් අය)

මායාගත(යන්ත්‍ර මන්ත්‍ර අණවින දත් අය)

10.ගතිකසමනාකප්ප(ශ්‍රමණ වේශ ගෙන)

ශ්‍රමණ (ශ්‍රමණවේශ ගත්)

විශේෂයෙන් පැරකුම්බා කුමරු ගුරුන් වෙතින් කොටල්ලාදී නොයෙකුත් නීති ග්‍රන්ථ හැදැරූ බව මහාවංසයම සඳහන් කරන බැවින් මෙහි සමාන බවක් දක්නට ලැබීම පුද්ගලයාට කරුණක් නොවේ.

“.....බුද්ධාගමයෙහිදී කොටල්ලාදී නොයෙක් නීතියෙහිද
වෙසෙසින් පරතෙර පැමිණියේ.....”

(ම.ව.,64:3)

පැරණි නීති ග්‍රන්ථයන් හි ආභාසය ලබමින් හෝ දේශපාලන අර්බුදකාරී තත්ත්වය මගහරවාගෙන රටේ එක්සත්භාවය ඇති කිරීම සඳහා සෑම පාලකයෙකුම වරපුරුෂ සේවාවෙන් උපරිම ප්‍රයෝජන ගත්බව පැහැදිලි වේ.

පොළොන්නරු යුගය පිළිබඳව අවධානය යොමු කිරීමේ දී ලංකාවේ අඛණ්ඩ යුද්ධාවලියක් පැවති අවධියකි. විදේශ සතුරන් ලංකාවේ සිටීමත්, සිහසුන සඳහා උරුමකම් ඇති කීප දෙනෙකු සිටීමත්, එකම අවස්ථාවක දී පාලකයන් කීප දෙනෙකු රට කොටස් කරගෙන පාලනය කිරීමත් ආදිය නිසා අභ්‍යන්තරයේ තිබූ දේශපාලන අර්බුදකාරී තත්ත්වයෙන් මිදීමට සෑම පාලකයෙකුම වරපුරුෂ සේවාව යොදාගත් බව සිතිය හැකිය.

යුද්ධය පවතින අවස්ථාවල දී සතුරාගේ බලකොටු කඳවුරු හා මධ්‍යස්ථාන පිහිටි තැන් හා සතුරා සැඟවී සිටින ස්ථාන පිළිබඳවත් ඒ ස්ථානවලට ඇතුළු විය හැකි මාර්ග දොරටු පිළිබඳවත් පැහැදිලි දැනුමක් ලබා තිබීම යුද්ධෝපක්‍රමයක් වශයෙන් අතිශය වැදගත් වේ. මේ අගය වටහාගත් පොළොන්නරු පාලකයන් ද අතීතයේ රජවරු මෙන් වරපුරුෂ සේවය යොදාගත් බව දක්නට ලැබේ. පරමණ්ඩලයට පළාභිය තරුණ පරාක්‍රමබාහු ඇල්ලීමට මානාභරණගේ ඇමතියන් පැරකුම් සැඟවී සිටි තැනට අවසානයේ ඇතුළුවන්නේ වරපුරුෂයන් විසින් කියන ලද මාර්ග ඔස්සේය. මානාභරණ හා පරාක්‍රමබාහු අතර ඇති වූ යුද්ධයේ දී මානාභරණ බහිර්භාග වූ දුර්ගයක් කටුඅතුට කරවන්නට සූදානම් වූ විට ඒ ක්‍රමය සකසා අසාගත් පරාක්‍රමබාහු දඩයමේ යන්නෙක් ලෙස පිරිස හා ගොස් එය විනාශ කිරීමට කටයුතු යොදා තිබේ.

“..මුවදඩයනු කැමැත්තක්නු සේ එක් ව්‍යාජයක් දක්වා..”

(ම.ව.,72:297)

පරාක්‍රමබාහු රජු රෝහණය හා කළ සටනේ දී සතුරන්ගේ බලකොටුවලට ඇතුළු වන වනගාමී මාර්ග වරපුරුෂයන් මගින් දැනගත් බව මහාවංසය දක්වයි.

“..කංචුනීනායක තෙමේ එහිද බොහෝ හටයන් යැවීය. ඔව්හුද නිරන්තරයෙන් ශරවර්ෂා වස්වන්නෙක් වරයන් අතින් වනගාමී මං විවාරා ඔවුන් විසින් දක්වන ලද මගින් එහි වැද ඒ ඒ බලකොටු ඇසුරු කළා වූ බොහෝ වූ ඒ යෝධයන් මරා....”

(ම.ව.,75:64-66)

පාලකයන් යුද්ධ අවස්ථාවල සතුරු බලය හීන කිරීමට අනපේක්ෂිත ප්‍රහාර එල්ල කිරීම යුද්ධ උපක්‍රමයක් ලෙස යොදාගෙන ඇති බව පැහැදිලි වේ. පරාක්‍රමබාහු රජු ද රට එක්සේසත් කිරීමට මේ උපක්‍රමය අවස්ථා කිහිපයක දී යොදාගෙන ඇත. ඒ සඳහා රහසිගත මාර්ග පිළිබඳ තොරතුරු වරපුරුෂයන් සපයා ඇති අතර සතුරාගේ බලකොටුව තුළට වරපුරුෂයන් යැවීමෙන්ද යුද්ධ අවස්ථාවේ සතුරාට විශාල වශයෙන් හානිකළ හැකිය.

“වික්‍රමබාහු පොළොන්නරුවේ පාලනය ගත් අවස්ථාවේ ඔහු සිය වරයන් ලවා ගම් පැහැරීමද, මංපැහැරීමද කරමින් ලොකොපද්‍රව කළ බව දක්වයි”

(ම.ව.,1912:61:67)

රජරට ගජබාහු රජු සතු ධන ධාන්‍ය වගේම වස්තු ප්‍රමාණයද පරාක්‍රමබාහු රජුට වරපුරුෂයන් මගින් දැනගැනීමට හැකි වී ඇත. රජරට ගජබාහු සමඟ පරාක්‍රමබාහු කරන යුද්ධයේ දී පොළොන්නරුවේ ගජබාහු රජුගේ බලකොටුවලද පරාක්‍රමබාහු රජුගේ වරපුරුෂයන් සේවයේ යොදවා ඇත. ඔහුගේ සෙන්පතියන් වූ රක්ඛ හා ලංකාධිනාථට පොළොන්නරුවේ බලකොටුවේ සිට එහි දොර ඇර දී ඇත්තේ ඔවුන්ය.

පළමු වන විජයබාහු ද්‍රවිඩ බලයෙන් රට මුදවා ගැනීමට කළ සටනේ දී ඔහුගේ රවිදේව හා වල යන සෙන්පතීන් දෙදෙනා සොලිත්ට එක්ව ඇත. නමුත් සොලිත් නෙරපීමේ තීරණාත්මක සටනේ දී ඔවුන් දෙදෙනා එම චෝල බලකොටුවේ පවුරු පැන දෙමළන් බොහෝ දෙනෙකු මරා ඇති බව එම මූලාශ්‍රය දක්වයි. මේ රවිදේව හා වල යන සෙන්පතීන් වරපුරුෂ සේවයක යෙදුනා විය හැකිය.

බලගතු ලිච්ඡවීන් පැරදවීමට නොහැකි වූ විට අජාසත්ත රජු ඔවුන් පරාජය කිරීමට වත්සකාර ඇමති වරපුරුෂයෙකු ලෙස යවා ඔවුන් හේද හින්න කර ඇති බව දීඝනිකායේ දක්වයි (සිංහල දීඝනිකාය,2004: මහාපරිනිබ්බාණ සූත්‍රය,පි.187). ලංකාවේ පාලකයන්ද මේ උපක්‍රමය ක්‍රියාත්මක කළ බවට සාධක ඇත. කීර්ති ශ්‍රී මේඝ හා ශ්‍රී වල්ලභ පොළොන්නරුව ලබා ගැනීම සඳහා කළ අරගලයේ දී යුද්ධ කිරීමට පෙර පොළොන්නරුවේ ගජබා සම්පයේ සිටි සියලු චේලක්කාර හමුදා බලය අල්ලස් දී විනාශ කළ බව මහාවංසයේ දක්වයි.

“මේ තෙමේ යම්කාක් සියරටෙහි බදමුල් ඇති නොවෙන්නේ වී නම් ඒ කාක් ඒ රජය උදුරා ගන්නට වටනේ යැයි සිතා සියලු චේලක්කාර බලය වස්තු දීමෙන් බිත්දාහ”

යුද්ධ අවස්ථාවල දී සතුරාගේ ඉදිරි කටයුතු හා නව ක්‍රියාමාර්ග හා සැලසුම් ආදිය වරපුරුෂයන්ගේ මාර්ගයෙන් දැනගෙන ඊට ප්‍රතිඋත්තර දීම මෙකල පාලකයන් ගෙනගිය තවත් උපක්‍රමයකි. රෝහණයේ කළ සටනේ දී පරාක්‍රමබාහු යුදබිමේ සිටින තම ඇමතියන්ට උපදෙස් යවමින් සුගලා විසින් දළදා හා පාත්‍රා ධාතු රැගෙන මුහුදින් එතෙරයාමට සූදානම්ව සිටින බව තමාට අසන්නට ලැබුණු බවත් එය වළක්වන ලෙස දන්වා යැවූ බව මහාවංසය දක්වයි. මානාභරණ තම වරපුරුෂයෙකු පරාක්‍රමබාහු වෙත සිටුවා පරාක්‍රමබාහුගේ ඉදිරි වැඩපිළිවෙළ පිළිබඳව ආරංචි ලබාගෙන ඇත. ඊට පෙර ගජබා ළඟ සිටි මෙම වරපුරුෂයා පරාක්‍රමබාහු විසින් ගජබා යටත් කරගත් විට පරාක්‍රමබාහුගෙන් අභය ලබාගෙන ඔහුගේ විශ්වාසයද දිනාගෙන ඔහු ළඟ සේවය කරමින් ඔත්තු සපයා ඇත. එසේම නිශ්ශංකමල්ල රජු තම පාලන සමයේ දී පාලනයේ ස්ථාවරත්වය සඳහා සිරිලක තුන් රටේම සිදුවීම් වරපුරුෂයන් ලවා සොයාගත් බව ඔහුගේ සෙල්ලිපියක ද සඳහන්වේ.

“..දවසැ දවසැ දසපින්කිරියවත් පුරා පුලස්තිපුර නැමැති කලිගුකපුරයෙහි
වැඩැ වසන සෙයෙක් ස්වමඬල පරමඬල වාරවක්‍රසින් සතතයෙන් දකුතුදු
අප ලක්දිව සෙමෙහි තුබූ පරිදි...”

(E.Z.vol.11,1928:106)

විජාතිකයෙකු වූ නිශ්ශංකමල්ල රජු තමාට එල්ල වූ අභියෝග හමුවේ වරපුරුෂ සේවය යොදාගනිමින් සිරිලක තුන් රටේම විස්තර පිරික්සා බලන්නට ඇතැයි පළමුවන මහා පැරකුම්බා රජු අනුකරණය කළ මොහු පරාක්‍රමබාහු රජුගේ පාලන ප්‍රතිපත්තියට ක්‍රියාවේ යොදවන්නට ඇතැයි සිතිය හැකිය.

වරපුරුෂ සේවාවේ දී තම සේවාව සාර්ථකව ඉටුකර ගැනීම සඳහා වරපුරුෂයා සතුරාගේ දැඩි විශ්වාසය දිනාගත යුතුය. මේ නිසා තම ස්වාමියාගෙන් හිංසා පීඩා විඳි අයෙකු ලෙස සතුරා ඉදිරියේ පෙනී සිටීමට තරම් උපක්‍රම දන්නා වරපුරුෂයන් පොළොන්නරු යුගයේ දී පවා දක්නට ලැබේ. වංශකථාකරුවන්ට ජාතකට්ඨ කථාවේ ආභාසය ලැබීමත් පළමුවන පරාක්‍රමබාහු වැනි පාලකයන් උම්මග්ග ජාතකය හැදෑරූ බවට සාධක ලැබීමත් නිසා එහි ආභාසයද ලැබෙන්නට ඇත. පොළොන්නරු රාජධානි සමයට පෙර සිට පාලකයන් ද මෙම උපක්‍රම ප්‍රයෝජනයට ගෙන ඇති බවට සාධක හමුවේ.

සතුරාගේ බලකොටුවල සිටිනා වරපුරුෂයන් තම සැබෑ ස්වාමියාට පණිවිඩයැවීමේ දී හි තලයක පතක් බැඳ විදීම පැරණි උපක්‍රමයක් වශයෙන් යෙදූ බව උම්මග්ග ජාතකය දක්වයි (පන්සිය පනස් ජාතක පොත් වහන්සේ,2007:1763-64). පොළොන්නරු යුගයේ දී පැරණි භාරතීය මූලාශ්‍රය ආභාසයට ගනිමින් තම පාලනය විධිමත්ව සකස්කර ගැනීමට වරපුරුෂ සේවාව ක්‍රියාත්මක කළ ආකාරය මූලාශ්‍රය අධ්‍යයනයේ දී පැහැදිලි වේ.

නිගමනය

අනුරාධපුර යුගයේ සිට පොළොන්නරු යුගය දක්වා ලංකාවේ දේශපාලන පසුබිම පිළිබඳ අධ්‍යයනය කිරීමේ දී පැහැදිලි වන්නේ මෙම කාලපරිච්ඡේදය තුළ දී විදේශ ආක්‍රමණ, ප්‍රාදේශීය පාලකයන් බලය වර්ධනය කරගැනීම හා අභ්‍යන්තරික වශයෙන් එල්ලවන අභියෝග රැසක් පැවති බවයි. නිරන්තරයෙන් යුද්ධ ඇතිවීම සාමාන්‍ය කරුණක් විය. මේ නිසා පාලනයේ ස්ථාවරත්වයට මෙම දේශපාලන ව්‍යාකූලත්වය සෘජුව බලපාන ලදී. අනුරාධපුර යුගයේ සිට පොළොන්නරු යුගය දක්වා කාල පරිච්ඡේදයේ දී පාලන බලය හිමිකරගත් පාලකයන් මෙම දේශපාලන අර්බුදකාරී තත්ත්වය මඟහරවා ගැනීම සඳහා තමන්ට විශ්වාසවන්ත හා හිතවත් පුද්ගලයන් රට පුරා වරපුරුෂ සේවයේ යොදවා රටේ පවතින තත්ත්වය පිළිබඳ තොරතුරු ලබා ගන්නට තරම් දක්ෂ වූ බව මූලාශ්‍රය අධ්‍යයනයේදී පැහැදිලි වේ. අනුරාධපුර යුගයේ පාලකයන්ද මේ අනුව සාර්ථක පාලනයක් ගෙනයාම සඳහා වරපුරුෂයන් යොදා ගනිමින් අභ්‍යන්තරික වශයෙන් තමන්ට ඇති අභියෝග මර්දනය කරගැනීමට සමත් වී ඇත. පළමුවන විජයබාහුගෙන් ආරම්භ වන පොළොන්නරු රාජධානි සමය ද යුද බහුල කාල පරිච්ඡේදයක් විය. ඒ මගින් ඇතිවන දේශපාලන අස්ථාවරත්වයෙන් රට මුදවා ගැනීම සඳහා වරපුරුෂයන් තම පාලන සංවිධානයට එක්කර ගැනීමට පොළොන්නරු යුගයේ පාලකයන් ද කටයුතු කර ඇත. පළමුවන පරාක්‍රමබාහු රජු සියලු අභියෝග ජයග්‍රහණය කරගනිමින් සාර්ථකව වරපුරුෂ සේවය ක්‍රියාත්මක කළ බව පැහැදිලි වේ. අනුරාධපුර යුගයට වඩා පොළොන්නරු යුගය වන විට පාලකයන්ට පැරණි භාරතීය පාලන මූලධර්ම අන්තර්ගත කෞටිල්‍ය අර්ථශාස්ත්‍රය හා මනුස්මෘතිය, මහාභාරතය වැනි මූලාශ්‍රයද හැදෑරීමට හැකි වූ බැවින් අනුරාධපුර යුගයේ දී ක්‍රියාත්මක වූ වරපුරුෂ සේවයට වඩා සාර්ථක වරපුරුෂ සේවයක් පොළොන්නරු යුගය වන විට ක්‍රියාත්මක වූ බව නිගමනය කළ හැකිය. ඕනෑම රාජ්‍යයක පාලකයෙකු වරපුරුෂයන් යොදා ගන්නේ රටවැසියා තමා පිළිබඳ සිතන ආකාරය දැනගැනීමට මෙන්ම නියම වැරදිකරුවන් සොයා ඔවුන්ට දඬුවම් දීම සඳහාත්ය. අපරාධ පරීක්ෂණ දෙපාර්තමේන්තු හෝ රහස් පොලීසිය අතීතයේ දක්නට නොලැබුණු බැවින් අනුරාධපුර හා පොළොන්නරු යුගවල දී ක්‍රියාත්මක වූ වරපුරුෂ සේවය මගින් සැලකිය යුතු සේවාවක් වූ බව නිගමනය කළ හැකිය. අතීතයේ ‘වර සේවය’ ලෙස හඳුන්වනු ලැබූ මෙම පාලන අංශය වර්තමානය වනවිට ලොව පුරා ‘රහස් ඔත්තු සේවය’ ලෙස ව්‍යාප්තව පවතින්නේ පැරණි ලංකාවේ පාලකයන් පාලන සංවිධානයට එක් අංශයක් ලෙස වරපුරුෂ සේවය භාවිතයට ගැනීම නිසා බව පැහැදිලි වේ.

ආශ්‍රිත ග්‍රන්ථ

- 01) **එළු අත්තනගලු වංසය** (2008), ගුණවර්ධන, වි.ඩී.එස්. (සංස්.), ඇස්.ගොඩගේසහ සහෝදරයෝ, කොළඹ.
- 02) **කෞටිල්‍ය අර්ථශාස්ත්‍රය** (2003), පඤ්ඤාකිත්ති හිමි, හිරිපිටියේ (සංස්.), ඇස්.ගොඩගේසහ සහෝදරයෝ, කොළඹ.
- 03) **කෞටිල්‍ය දූටු වරපුරුෂයා** (2001), පේමානන්ද හිමි, මාවතගම, වන්නි ප්‍රකාශන, අනුරාධපුරය.
- 04) **ධම්මපදට්ඨ කථා** (1956), බුද්ධදත්ත හිමි, පොල්වත්තේ (සංස්.), ඇම්.ඩී.ගුණසේන සහ සමාගම, කොළඹ.

- 05) *පන්සිය පනස් ජාතක පොත් වහන්සේ* (2007), බෞද්ධ සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය, දෙහිවල.
- 06) *පුරාතන භාරතීය රාජ්‍ය පාලන මූලධර්ම* (2001), පඤ්ඤාකිත්ති හිමි, හිරි පිටියේ, ඇස්. ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ, කොළඹ 10.
- 07) *මහාභාරතය 12 වන කොටස* (2006), පඤ්ඤාකිත්ති හිමි, හිරිපිටියේ (පරි.), ඇස්.ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ, කොළඹ.
- 08) *මහාවංසය* (2006), ඉලංගසිංහ, මංගල (සංස්.), ඇස්.ගොඩගේ සහ සහෝදරයෝ, කොළඹ.
- 09) ශ්‍රී ලාංකේය ඉතිහාසය II වෙළුම (2016), විජේතුංග, ඩබ්ලිව්. එම්. කේ. (සංස්.), ඇම්.ඩී.ගුණසේන සහ සමාගම, කොළඹ
- 10) *සිංහල මහාවංසය දෙවන භාගය* (1994), සුමංගල හිමි, හික්කඩුවේ සහ දේවරක්ෂිත, බටුවන්තුඩාවේ, රත්න පොත් ප්‍රකාශකයෝ, කොළඹ.
- 11) සිංහල සංයුක්ත නිකාය I භාගය (2005), විමලරත්න හිමි, බෙල්ලන්විල සහ නාරම්පනාව කීර්ති (අනු.), බෞද්ධ සංස්කෘතික මධ්‍යස්ථානය, දෙහිවල.
- 12) *Epigraphia Zeylanica Vol. II* (1941), Paranavithana, S. (Ed.), Department of Archeology, Colombo
- 13) ststudio.st.blogspot.com